

Załącznik do uchwały Nr XIX/242/2012
Rady Miejskiej w Tarnowie
z dnia 23 lutego 2012 r.

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
DLA MIASTA TARNOWA

Tarnów 2012 r.

Spis treści

- I. WPROWADZENIE.
- II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY.
- III. SKALA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE TARNOWIE.
- IV. ZASOBY ŚRODOWISKOWE: INSTYTUCJONALNE, PRAWNE, KADROWE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY I PRACY ZE SPRAWCAMI PRZEMOCY.
- V. WSPÓLPRACA SŁUŻB I INSTYTUCJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W MIEŚCIE TARNOWIE.
- VI. ZADANIA USTAWOWE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.
- VII. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE.
- VIII. CELE PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE DLA MIASTA TARNOWA.
- IX. ZADANIA I ICH REALIZACJA.
- X. PRZEWIDYWANE EFEKTY.
- XI. MONITORING REALIZACJI ZADAŃ.
- XII. FINANSOWANIE PROGRAMU.
- XIII. UWAGI KOŃCOWE.

I. WPROWADZENIE

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem znanym od lat, którym zajmują się specjaliści różnych dziedzin, głównie: prawa, psychologii społecznej i klinicznej, pedagogiki, socjologii oraz nauk o rodzinie. Przemoc domowa jest też zjawiskiem, które podlega ocenie poprzez różne systemy wartości wynikające z uwarunkowań kulturowych, światopoglądowych, środowiskowych, w tym środowisk zawodowych. Nade wszystko jest jednak szczególnie dotkliwym procesem w relacjach ludzi – nominalnie - sobie najbliższych, odbywającym się w miejscu – nominalnie – najbardziej bezpiecznym, tzn. **w domu**.

Pomimo tego, iż przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk z nim związanych wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania, którego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego.

Program taki - Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – został ustanowiony 25 września 2006 r. uchwałą Rady Ministrów Nr 162/2006 zgodnie z przepisem art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i realizowany jest w latach 2006 – 2016.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa stanowi wypełnienie zasadniczego zadania określonego w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Program jest skierowany nie tylko do różnego rodzaju służb społecznych, instytucji czy organizacji pozarządowych, ale także do lokalnej społeczności Miasta Tarnowa oraz do wszystkich tych, którzy na co dzień są świadkami przemocy, doznają przemocy lub też ją stosują. Program ma także charakter profilaktyczny i edukacyjny. Ma on zmienić wiele funkcjonujących w naszej świadomości mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie, szczególnie tych, które służą jako argument do stosowania przemocy lub też do jej usprawiedliwiania, ukrywania, maskowania i bagatelizowania, np. „przemoc w rodzinie to jej prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać”, „przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego”, „przemoc ma miejsce tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary”, „jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że na to zasłużył”, itp.

Celem programu, do osiągnięcia którego ma pośrednio przyczynić się realizacja zaplanowanych zadań, jest ograniczenie skali problemu i skutków przemocy domowej. Cele zawarte w programie odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

Miasto Tarnów ma w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie znaczące, pozytywne doświadczenia, w tym oparte o działania systemowe, interdyscyplinarne. Od lat działająca przy Lidze Kobiet Polskich „Niebieska Linia – Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie” prowadząca telefon zaufania, ale też udzielająca porad prawnych, socjalnych i pomocy psychologicznej, a także prowadząca szeroką aktywność w zakresie edukacji społecznej w tym zakresie, m.in. poprzez stałe programy w lokalnej telewizji kablowe, ulotki informacyjne, itp. – stanowiła podwaliny systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Tarnowie zainicjował na początku tego stulecia wypracowanie procedur systemowych działań – współdziałania służb, instytucji i organizacji w przeciwdziałaniu, interwencji i rozwiązywaniu różnych problemów społecznych na terenie miasta Tarnowa, w tym zjawiska przemocy w rodzinie. Procedury zawarto w materiale

„Instytucje wobec problemów społecznych” – publikacja : www.oik.tarnow.pl, Tarnów 2002 r. (aktualizacja – 2006 r.).

W 2008 roku Prezydent Miasta Tarnowa wprowadził zarządzeniem Nr 282/2008 *Gminny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa* zawierający diagnozę zjawiska, określający cele i zadania służb, instytucji i organizacji oraz sposób monitorowania systemu.

Zakładając, że niniejszy Program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, oczekuje się, iż przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych oraz poprawy kondycji tarnowskich rodzin.

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Pojęcie przemocy w rodzinie – definicje.

W ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - **przemoc w rodzinie, zwana inaczej przemocą domową** - definiowana jest jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (red., „małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu” a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca”), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”

Zjawisko przemocy jest problemem wieloaspektowym, złożonym, mającym odległe skutki. Można je rozpatrywać w perspektywie prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej.

Z punktu widzenia prawa **przemoc w rodzinie jest przestępstwem – w rozumieniu Kodeksu Karnego**, regulowana jest w następujących przepisach:

Art. 156 §1. Kto powoduje ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci:

- 1) pozbawienia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia,
- 2) innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, choroby realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej albo znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zeszpecenia lub zniekształcenia ciała, podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

Art. 157 § 1. Kto powoduje naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia, inny niż określony w art.156 § 1, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Kto powoduje naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający nie dłużej niż 7 dni, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawiania wolności do lat 2.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 190 § 1. Kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 191 § 1. Kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 197 § 1. Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 2. Jeżeli sprawca, w sposób określony w § 1, doprowadza inną osobę do poddania się innej czynności seksualnej albo wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Jeżeli sprawca dopuszcza się zgwałcenia:

- 1) wspólnie z inną osobą,
- 2) wobec małoletniego poniżej lat 15,
- 3) wobec wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry,

podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

§ 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w §1-3 działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5.

Art. 203 Kto przemocą, groźbą bezprawną, podstępem lub wykorzystując stosunek zależności lub krytyczne położenie, doprowadza inną osobę do uprawiania prostytucji, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Art. 207 § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Ofiara przemocy w rodzinie to osoba/osoby doznające przemocy domowej. Do grona tych osób zalicza się także małoletnie dzieci, które – nawet nie będąc bezpośrednimi ofiarami działań sprawcy – doznają głębokich urazów jako świadkowie. W celu uniknięcia ew. pejoratywnego odbioru czy nadania negatywnego znaczenia osobom, których zjawisko dotyczy, pojęcie „ofiara” jest zastępowane pojęciem „**osoba doświadczająca przemocy**”.

W Kodeksie karnym funkcjonuje natomiast pojęcie „pokrzywdzonego”: „*pokrzywdzonym jest osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo*”.

Sprawcą przemocy w rodzinie określa się osobę dokonującą jednorazowego lub wielokrotnych aktów przemocy wobec bliskich, nawet jeśli nie zostało wobec niej wniesione do sądu oskarżenie. Pojęcie „sprawca” zastępowane jest pojęciem „**osoba stosująca przemoc**”.

Z perspektywy moralnej dokonywanie przemocy jest krzywdzeniem słabszego i złem moralnym. Sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych ludzi. Moralna ocena przemocy powinna powstrzymywać sprawców i motywować świadków do pomagania.

Perspektywa psychologiczna zwraca uwagę na cierpienie i bezradność ofiary. Odsłania mechanizm sytuacyjny przemocy oraz proces interakcji między sprawcą, a ofiarą.

Odgrywa podstawową rolę przy pomaganiu ofiarom w wyzwaniu się od przemocy i naprawianiu szkód, jakie poczyniła w ich życiu.

Spoleczna perspektywa zwraca uwagę na funkcjonujące w społeczeństwie mity i stereotypy dotyczące przemocy, które pokazując zafałszowany obraz rzeczywistości przyczyniają się do utrzymywania i usprawiedliwiania zjawiska przemocy.

Zjawisko przemocy domowej może przyjmować **różne formy**:

- **przemoc fizyczna** polega na używaniu fizycznej siły w celu wymuszenia określonego postępowania, wywołania lęku lub stanowić ma karę za złamanie reguł ustalonych przez sprawcę,
- **przemoc psychiczna** ma na celu spowodowanie zachwiania pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się u niej stanów lękowych i nerwicowych, dążenie do tego by ofiara stała się samotna i zależna od sprawcy,
- **przemoc seksualna** polega na wymuszaniu niechcianych i nieakceptowanych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy,
- **przemoc ekonomiczna** to działania prowadzące do całkowitej finansowej zależności ofiary od sprawcy.

Spoleczne skutki przemocy w rodzinie:

Przemoc w rodzinie jest problemem społecznym. Osoby jej doznające nie są w stanie funkcjonować poprawnie w relacjach interpersonalnych, są wyizolowane i bezradne. Dzieci wychowywane w rodzinach, w których dochodziło do przemocy z dużym prawdopodobieństwem będą ujawniać zaburzenia zachowania, zachowywać się agresywnie, powtarzać zaobserwowane zachowania w późniejszym życiu. Prawdopodobne jest również kontynuowanie schematu rodzinnego poprzez wybieranie agresywnego partnera.

Ofiary mogą być zastraszane przez partnerów, którzy grożą im śmiercią lub śmiercią ich dzieci, jeśli prawda o przemocy wyjdzie na jaw; odczuwają lęk przed zemstą. Mogą być przekonane, że przemoc dotyczy tylko ich osoby, inni zaś nie mają takich kłopotów; czują się winne, mogą myśleć, że gdyby były lepsze, ataki agresji nie występowałyby. Ofiary mogą myśleć, że nie zasługują na żadną pomoc są przekonane, że zasłużyły na swój los.

Doznający przemocy mogą być uzależnieni od partnerów, którzy są jedynymi żywicielami rodziny, mogą być przekonani, że nie będą w stanie sami utrzymać dzieci.

Pokrzywdzeni wierzą, że w każdym małżeństwie istnieje przemoc, że skutki przemocy są zbyt małe, by komukolwiek o tym mówić. Mają nadzieję, że przemoc była incydentalna, a partnerzy zmienią się na lepsze. Często uważają, że przemoc jest sprawą rodzinną i nie mogą liczyć na pomoc z zewnątrz.

Ofiary utraciły wiarę w pomoc, ponieważ w przeszłości okazała się mało skuteczna. Nie chcą złamać tradycji kulturowo-religijnych. Wolą utrzymać małżeństwo nawet za cenę cierpienia, ze względu na wartości religijne lub tradycje kulturowe.

Sprawcy przemocy w rodzinie stanowią grupę niejednorodną pod wieloma względami. Różnicuje ich płeć. Mimo, iż przewaga liczebna wśród sprawców jest po stronie mężczyzn, nie można marginalizować sytuacji, w których sprawcami przemocy są kobiety tym bardziej, że nie są to przypadki odosobnione.

Stosowaniu przemocy towarzyszy często uzależnienie alkoholowe. Jak wskazują dane z procedury Niebieskiej Karty, w grupie sprawców dominują osoby uzależnione.

Nie oznacza to jednak, że każdy sprawca przemocy nadużywa alkoholu. Sprawcami przemocy są również osoby, które nie mają problemu alkoholowego. Nie istnieje bowiem żaden związek przyczynowy pomiędzy uzależnieniem, a stosowaniem przemocy. Alkohol sprzyja przemocy, ale jej nie powoduje. Przyczyny przemocy leżą gdzie indziej. Zachowanie sprawcy może być wynikiem tego, iż:

- jest przeciążony problemami, silnymi emocjami, agresywnymi uczuciami,
- nie posiada umiejętności współżycia z drugim człowiekiem,
- brak mu wiedzy o drugim człowieku i życiu,
- brak mu wychowania i wykształcenia form współżycia w rodzinie,
- jest obciążony środowiskowo np. wzorcem bicia, przemocą,
- był wychowany w tradycji i kulturze grupy społecznej, która akceptowała użycie siły we wzajemnych kontaktach,
- sam doznaje cierpienia (agresywne odreagowanie),
- ma skłonności do sadyzmu,
- jest niedowartościowany, niezaradny życiowo,
- chce dominować nad partnerem, jest zazdrosny, zawistny.

Sprawcy przemocy to osoby z różnym poziomem świadomości własnych agresywnych działań. Są wśród nich jednostki w początkowym stadium stosowania przemocy, mające poczucie złego, krzywdzącego zachowania oraz dłużej sprawcy z postawą zaprzeczenia i braku odpowiedzialności. Różna jest, tym samym, wśród sprawców przemocy motywacja do zmiany.

III. SKALA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE TARNOWIE

Przytoczone poniżej dane liczbowe opisujące zjawisko przemocy w rodzinie pochodzą z raportów realizacji zadań Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa oraz Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa. Dane te zestawiono w celu wyodrębnienia tendencji w procesie **działań** poszczególnych służb i instytucji, a także dla prześledzenia dynamiki lokalnego wymiaru zjawiska przemocy oraz jego aspektów.

POLICJA

Z łącznych danych dotyczących wyłącznie terenu miasta Tarnowa, uzyskanych z **Komisariatu Policji Tarnów - Centrum i Tarnów - Zachód** wynika, iż w **2008 roku** przemoc domową stwierdzono w **305 przypadkach**, wszczynając procedurę „Niebieska Karta” - tj. w ok. **18 % interwencji**. W **tym samym roku** stosowania przemocy domowej dopuściło się **306 sprawców** (298 mężczyzn, 13 kobiet). W chwili interwencji przeprowadzanej przez policjantów **203 sprawców** przemocy znajdowało się **pod wpływem alkoholu (66,3 %)**. Część sprawców została zatrzymana w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych – **10 osób**, oraz w Izbie Wytrzeźwień – **117 osób**.

W 2009 roku przeprowadzono ogółem **1723 interwencje domowe** (co stanowiło spadek o 54 w stosunku do roku 2008). W tym samym okresie sporządzono **236 Niebieskich Kart** – zatem co siódma interwencja kończyła się sporządzeniem Niebieskiej Karty (**około 14 %**). Policyjne statystyki odnotowały w 2009 roku **236 sprawców** przemocy domowej.

W 2010 roku policja podjęła **324 interwencje** w sprawie przemocy w rodzinie. W 2010 r. mając na względzie konieczność zapewnienia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy, w ramach izolacji sprawcy przemocy w rodzinie zatrzymano **97 osób**.

Dane policji – rozkład w latach	Liczba interwencji domowych	Liczba założonych Niebieskich Kart	Ilość sprawców zatrzymanych w Izbie Wyrzecznień lub Policijnej Izbie Zatrzymań
2008	1777	305	127
2009	1723	236	80
2010	Brak danych	324	97

PROKURATURA REJONOWA

W Prokuraturze Rejonowej w Tarnowie, w 2009 roku zarejestrowano **806 spraw** (w 2008 roku zarejestrowano **862 sprawy**) o przestępstwa popełnione na terenie miasta Tarnowa z artykułów związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie, w tym:

- **270** spraw (art. 157 kk);
- **295** sprawy (art. 190 kk);
- **22** sprawy (art. 191 kk);
- **22** spraw (art. 197 kk);
- **1** sprawa (art. 203 kk);
- **196** sprawy (art. 207 kk).

Bezpośrednio do Prokuratury złożono 84 sprawy. Wszczęto 355 postępowań (w 2008 roku wszczęto **479 postępowań**). Spośród tych spraw umorzeniem postępowania zakończyło się **270 spraw** (w 2008 roku – **234 sprawy**).

Do Sądu skierowano **115 spraw**, w tym:

- **114** z aktem oskarżenia; (**2008 r. – 76 spraw**)
- **1** sprawa z wnioskiem o umorzenie postępowania i zastosowanie środków zabezpieczających (**2008 r. – 3 wnioski** o warunkowe umorzenie, **5 wniosków** o zastosowanie środków zabezpieczających).

Dane z Prokuratury Rejonowej – rozkład w latach	Liczba zarejestrowanych spraw związanych z przemocą w rodzinie	Liczba wszczętych postępowań	Liczba spraw skierowanych do sądu z aktem oskarżenia
2008	862	479	76
2009	806	355	114
2010	229	107	35

SĄD REJONOWY

Liczba orzeczeń wydanych przez **Wydział II Karny Sądu Rejonowego w Tarnowie** w kolejnych latach: 2008 i 2009 – z art. art. 157, 190, 191, 197, 203 i 207 kk przedstawiała się następująco:

- **kary bezwzględniego pozbawienia wolności – 20 w 2008 roku; 20 w 2009 roku;**
- **z warunkowym zawieszeniem wykonania kary –23 w 2008 roku 11 w 2009 roku;**
- **zakaz zbliżania - w 2008 roku orzeczono w 1 przypadku; w 2009 roku orzeczono w 4 przypadkach (2 - w zw. z art. 197, 2 – w zw. z art. 207);**
- **zobowiązania do leczenia odwykowego - 2008 roku nie orzeczono; w 2009 roku orzeczono w 2 przypadkach (w zw. z art. 207);**

- nakazu opuszczania lokalu przez oskarżonego - nie orzeczono 2008 i w 2009 roku;
- nakazu uczestnictwa oskarżonego w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie - nie orzeczono 2008 i 2009 roku.

Liczba orzeczeń wydanych przez Wydział VII Karny Sądu Rejonowego w Tarnowie w 2009 roku z art. 157, 190, 191, 197, 203, i 207 kk przedstawiała się następująco (łącznie dla wszystkich wymienionych art. kk) :

- kary bezwzględnego pozbawienia wolności – 4;
- z warunkowym zawieszeniem wykonania kary – 68;
- zakaz zbliżania - nie orzeczono;
- zobowiązania do leczenia odwykowego - nie orzeczono;
- nakazu opuszczania lokalu przez oskarżonego - nie orzeczono;
- nakazu uczestnictwa oskarżonego w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie - nie orzeczono.

Dane z Sądu Rejonowego – Wydział VII		
Liczba orzeczeń w związku z w/wym. art. kk:	2008	2009
kary bezwzględnego pozbawienia wolności	Brak danych	4
z warunkowym zawieszeniem wykonania kary	Brak danych	68
zakaz zbliżania	Brak danych	0
zobowiązanie do leczenia odwykowego	Brak danych	0
nakaz opuszczania lokalu przez oskarżonego	Brak danych	0
nakaz uczestnictwa oskarżonego w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie	Brak danych	0

Dane z Sądu Rejonowego – Wydział II		
Liczba orzeczeń w związku z w/wym. art. kk:	2008	2009
kary bezwzględnego pozbawienia wolności	20	20
z warunkowym zawieszeniem wykonania kary	23	11
zakaz zbliżania	1	4
zobowiązanie do leczenia odwykowego	0	2
nakaz opuszczania lokalu przez oskarżonego	0	0
nakaz uczestnictwa oskarżonego w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie	0	0

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

Według statystyk **Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie**, w **2009 roku** - liczba rodzin objętych pomocą wynosiła **5407**, tj. **14571 osób**; w **2008 roku** - **5235 rodzin**, tj. **13 732 osób**.

Z powodu występowania przemocy domowej w **2010 roku** z pomocy korzystało 267 osób. W 2009 roku z tego samego powodu objęto pomocą **105** rodzin. Liczba osób w tych rodzinach wynosiła **284**, co oznacza, że były to osoby bezpośrednio uwikłane w przemoc - ofiary, sprawcy, świadkowie. W **2008 roku** MOPS udzielił pomocy w **82** przypadkach występowania przemocy w rodzinie.

Ponadto, w **2010 roku** m. in. objął pomocą:

- **140 osób** z problemem uzależnienia od alkoholu oraz narkomanii członka rodziny, w **2009 roku** **382** rodziny (**659** osób) z problemem uzależnienia od alkoholu oraz narkomanii członka rodziny (w **2008 roku** – **324** rodziny z problemem alkoholizmu lub narkomanii);
- **443 osoby** korzystające z pomocy z powodu bezrobocia, w 2009 r. - **1806** rodzin (**3453** osoby) z problemem bezrobocia; w **2008 roku** – **2 246** rodzin;
- **294 osoby** z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w 2009 roku - **945** rodzin (**2115** osób), w **2008 roku** – **965** rodzin;
- **7 osób** zgłaszających trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, w 2009 - **69** rodzin (**88** osób) w **2008 roku** – **134** rodziny;
- **16 osób** ze względu na zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe; w 2009 - **236** rodzin (**634** osoby) w **2008 roku** - **26** rodzin.

Powyższe kategorie problemów często współwystępują z przemocą w rodzinie lub mogą być jej przyczyną, a więc osoby rekrutujące się z tych rodzin znajdują się w grupie ryzyka zetknięcia się z diagnozowanym problemem. Istnieje też prawdopodobieństwo, iż część tych rodzin obecnie doświadcza także problemu przemocy, jednak pozostaje on nieujawniony ze względu na jego specyfikę lub nie jest kategoryzowany jako bezpośrednia przyczyna udzielanej pomocy.

Dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	Liczba osób objętych pomocą z uwagi na przemoc domową
2008	82
2009	284
2010	267

TOIKIWOP

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w **2010 r.** przeprowadził **3330 interwencje** w sprawach **1593 osób** (w 2009 r. przeprowadził **3354 interwencje** w sprawach **1439 osób**, w 2008 roku - **4325 interwencji** w sprawie **953** klientów).

- Jako bezpośrednią przyczynę korzystania z pomocy, **przemoc w rodzinie** podało:
- w 2008 roku - **337 osób** tj. 37% wszystkich klientów,
 - w 2009 roku - **381 osób** tj. 26% wszystkich klientów,
 - w 2010 roku - **258 osób** tj. 16% wszystkich klientów.

Problem uzależnienia w rodzinie zgłosiło :

- w 2008 roku - **130 osób**,
- w **2009 roku** - **207 osób**.

Z powodu konfliktów i kryzysów rodzinnych oraz małżeńskich zgłosiło się:

- w 2008 roku - **274 osoby**,
- w **2009 roku** - **459 osób**.

W ramach realizacji zadań **specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie**:

- w **2008 roku** – **22 rodziny**, tj. **62** osoby w tym **40** dzieci, z czego **9 rodzin z terenu Tarnowa** (**23** osoby, w tym **14** dzieci),
- w **2009 roku** - **20 rodzin**, tj. **55** osób w tym **35** dzieci, z czego **9 rodzin z terenu Tarnowa**.
- w **2010 r.** skorzystały **54** osoby, w tym **23** matki i **31** dzieci w tym **9 rodzin z terenu miasta Tarnowa**. Z pomocy ambulatoryjnej skorzystały **52** osoby.

Całodobowy pobyt w TOIKiWOP każdorazowo związany był z sytuacjami bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia osób korzystających ze schronienia w związku z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie.

TOIKiWOP realizując program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie, objął oddziaływaniami skazanych osadzonych w obu tarnowskich **zakładach karnych**.

W 2008 roku z inicjatywy TOIKiWOP i w porozumieniu z Wojewódzkim Ośrodkiem Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Tarnowie, na terenie WOLUiW powstała grupa korekcyjno - edukacyjna dla sprawców przemocy w rodzinie będących po programie terapii uzależnień.

Dane z Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	W ramach zadań OIK	W ramach zadań SOWdOP	
	Liczba osób objętych pomocą w związku z przemocą domową	Liczba rodzin/osób uwikłanych w przemoc korzystających z całodobowego schronienia	Liczba rodzin uwikłanych w przemoc korzystających z całodobowego schronienia z terenu Miasta Tarnowa
2008	337	22 rodziny = 62 osoby	9
2009	381	20 rodzin = 55 osób	9
2010	258	23 rodziny = 54 osoby	9

Dane z TOIKiWOP - Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc	Liczba uczestników: osadzeni na terenie dwóch tarnowskich zakładów karnych	Liczba uczestników: bez orzeczenia kary bezwzględnej pozbawienia wolności (grupa przy Ośrodku Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia)
--	---	--

2008	91	7
2009	82	17
2010	89	21

Łącznie w 2010 r. - działaniami korekcyjno – edukacyjnymi objęto 131 osób uwikłanych w przemoc.

W stosunku do osób biorących udział w zajęciach programu w zakładach karnych nie stosuje się praktyki prowadzenie rejestru ze względu na miejsce zamieszkania skazanych z uwagi na fakt, iż osoby skazane za przestępstwa z użyciem przemocy odbywają kary w różnych zakładach karnych na terenie kraju, stąd dane z dwóch zakładów karnych w Tarnowie nie mają istotnego znaczenia diagnostycznego dla celów niniejszego Programu.

W zajęciach programu korekcyjno-edukacyjnego prowadzonych w trybie ambulatoryjnym w Ośrodku Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia – takie rejestry również nie są prowadzone, choć z wypowiedzi uczestników wynika, że udział mieszkańców Tarnowa stanowi ok. 60 - 70% uczestników grup.

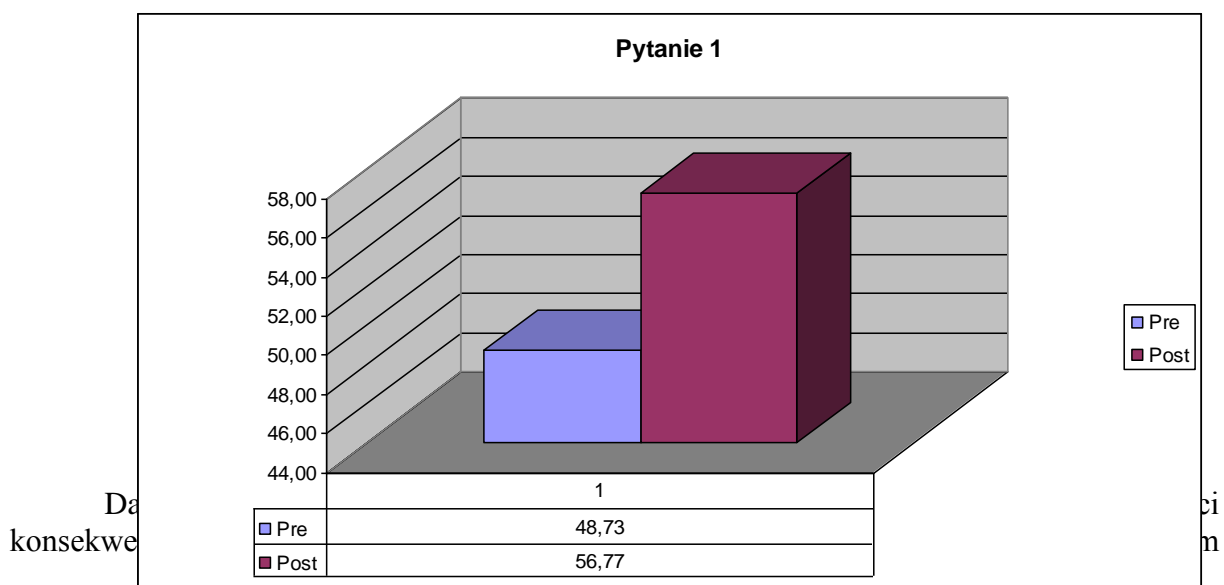
Istotą programu korekcyjno – edukacyjnego jest finansowanie tego zadania przez budżet państwa i stąd niewprowadzanie rejonizacji ma być szansą dla tych osób, które – ze względów środowiskowych – mają opór przed korzystaniem z tego rodzaju pomocy – pracy nad swoją zmianą. Nie jest znana liczba osób – mieszkańców Tarnowa – uczestniczących w zajęciach programu korekcyjno-edukacyjnego w innych, poza Tarnowem, zakładach karnych, ani ambulatoryjnych grupach na terenie innych powiatów.

W latach 2010 - 2011 przeprowadzane były badania ewaluacyjne programu korekcyjno-edukacyjnego przy zastosowaniu stworzonej dla tego celu ankiety pre-, post- mającej zbadać skuteczność oddziaływań, zarówno pod kątem wzrostu świadomości, jak i zmiany przekonań osób uczestniczących w programie oraz ich umiejętności radzenia sobie ze złością.

Badaniami objęto 9 grup - łącznie 133 osoby - ankietą pre- i 102 osoby - ankietą post -, zarówno osadzonych w Zakładzie Karnym, jak i w grupie wolnościowej uczestniczącej w zajęciach w Ośrodku Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia.

Na podstawie uzyskanych wyników badań, można wnioskować, iż znaczna część badanych osób w trakcie programu nabyła wiedzę dotyczącą zagadnień związanych z przemocą.

Pytanie 1: „W jakim stopniu czujesz się odpowiedzialny za to, że odbywasz karę pozbawienia wolności”

odpowiedzialności za odbywanie kary pozbawienia wolności za konkretne przestępstwo. Zaobserwowano wyraźny wzrost w przyjmowaniu odpowiedzialności za odbywanie kary pozbawienia wolności w związku ze stosowaną przemocą domową. W pytaniu: „W jakim stopniu czujesz się odpowiedzialny za to, że odbywasz karę pozbawienia wolności”, średnie wyniki procentowe wszystkich przebadanych grup, zmieniły się z 48,73 % na 56,77 %.

Wśród uczestników grup, dużą część stanowiły osoby uzależnione od alkoholu, z czego większość z różnych przyczyn nie uczestniczyła w terapii uzależnień. W efekcie tego, w związku z obserwowanym uruchamianiem przez nich mechanizmów racjonalizacji i zaprzeczania, obniżona była skuteczność oddziaływań programu. Pokazują to wyniki badań ankiety, w której pytano uczestników kto lub co jest odpowiedzialny za stosowanie przez nich przemocy.

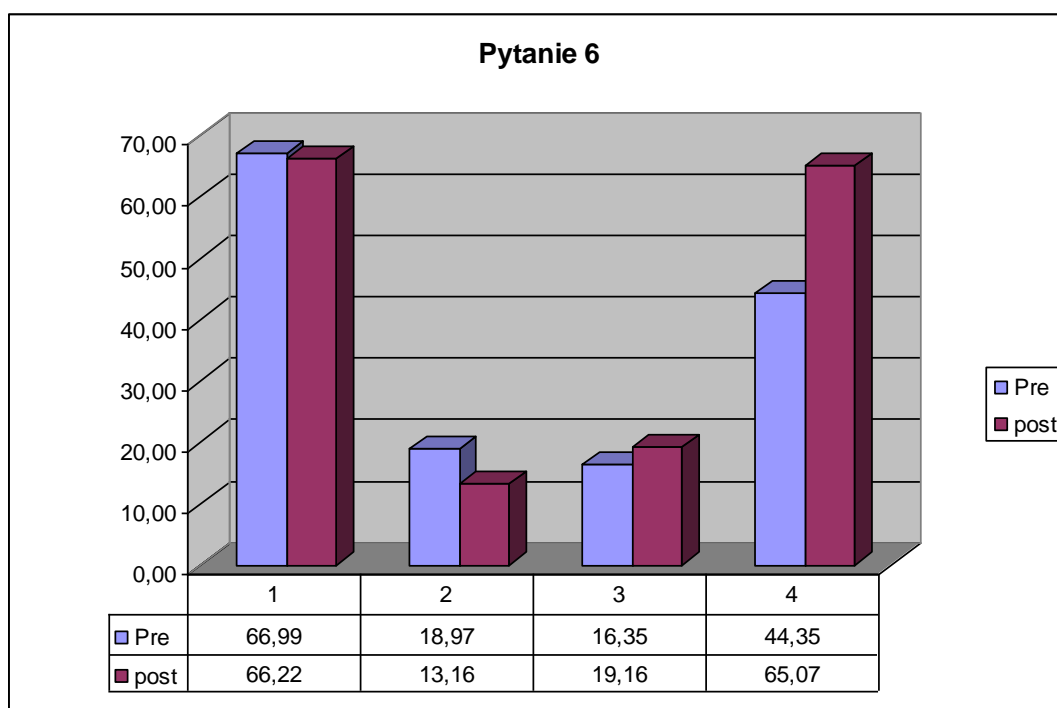
Pytanie 6: Jaka osoba / sytuacja/ rzecz jest odpowiedzialna za przemoc w twoim związku?

1 - alkohol narkotyki

2 - żona dzieci

3 - teść, teściowa

4 - moje nieumiejętne radzenie sobie ze złością

Powyższy wykres pokazuje, że badani w przeważającej większości uznają, iż alkohol oraz narkotyki są odpowiedzialne za stosowanie przez nich przemocy. W tym zakresie, zarówno przed, jak i po ukończeniu zajęć nie występuje znacząca zmiana w przekonaniu. Około jedna piąta badanych stwierdza, że to osoby bliskie są winne za zaistniałą w rodzinie przemoc, tutaj także nie obserwuje się większej zmiany w myśleniu. Dość istotny i zauważalny jest ogólny wzrost świadomości z 44, 34% na 66,07%, dotyczący brania odpowiedzialności za stosowanie przemocy na siebie.

Badanie skuteczności proponowanych sposobów radzenia sobie ze złością wskazuje, że uczestnicy po ukończeniu zajęć, częściej wybierali odpowiedzi wskazujące na konstruktywne sposoby radzenia sobie z nieprzyjemnymi emocjami. Po zakończeniu zajęć obserwowano również we wszystkich grupach wzrost wiedzy dotyczącej rozpoznawania form i rodzajów przemocy.

Analiza wyników badań ewaluacyjnych programu korekcyjno-edukacyjnego, spostrzeżenia trenerów prowadzących, a także wnioski i oczekiwania uczestników zajęć oraz osób monitorujących ich funkcjonowanie w relacjach społecznych, wskazują na konieczność modyfikacji programu w następujących kierunkach:

- zwiększenie liczby spotkań w I etapie - edukacyjnym (do 16-17 spotkań grupy) z poszerzeniem o treści związane z „udziałem” alkoholu w powstawaniu zachowań przemocowych,
- wprowadzenie możliwości pracy terapeutycznej w trybie indywidualnym dla klientów – uczestników pracy grupowej w II etapie – korekcyjnym, równoległe z odbywającym się procesem grupowym,
- wprowadzenie możliwości pracy terapeutycznej w relacji z partnerkami – po zakończeniu zajęć grupowych.

Z uwagi na powtarzające się przypadki stosowania zachowań agresywnych i przemocy w rodzinie przez młodych członków rodzin (w wieku 16-19 lat) – rekomenduje się prowadzenie zajęć grupowych z tymi uczestnikami.

Biorąc pod uwagę wskazane powyżej dane liczbowe, pochodzące z wymienionych wcześniej sprawozdań, trudno dokonać jednoznacznej analizy zarówno skali zjawiska, jak i dynamiki problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta Tarnowa. Trudność ta dotyczy przede wszystkim komparacji danych pochodzących z krótkiego okresu trzech lat, pozyskiwanych na potrzeby monitoringu realizacji zadań i ewaluacji założeń dwóch różnych dokumentów (*Gminny system...oraz Program ochrony...*). Nie bez znaczenia jest również fakt, iż przytoczone dane liczbowe dotyczą wyłącznie sytuacji ujawnionych pracownikom służb i instytucji pomagającym osobom uwikłanym w przemoc i/lub organom wymiaru sprawiedliwości.

Dane liczbowe ukazują jednak zauważalnie znaczące dysproporcje pomiędzy ilością zdiagnozowanych przez Policję i instytucje pomocowe sytuacji stosowania przemocy, a liczbą spraw prowadzonych przez sądy; jeszcze większe – w stosunku do ilości spraw zakończonych orzeczeniem kary.

Na taki stan rzeczy wpływ mają następujące czynniki:

- niechęć ofiar przemocy domowej do wszczęcia wobec sprawcy wszelkich formalnych działań (wynika zazwyczaj z psychologicznego uwikłania ofiary i zależności od sprawcy);
- niezajomość prawa i obowiązujących procedur (zarówno przez ofiarę, jak i osoby pomagające);
- nieufność ofiar wobec służb pomocowych i skuteczności ich działania;
- przyzwolenie rodziny na przemoc;
- akceptacja przemocy domowej w środowisku lokalnym;
- brak wsparcia ze strony najbliższych;
- długotrwała procedura, która obciąża ofiarę (powodując konieczność przebywania poza domem, zmiany szkół przez dzieci, ciągłego czuwania nad bezpieczeństwem);
- brak wiedzy i umiejętności gromadzenia dowodów w sprawie;
- niechęć świadków do składania zeznań (często podyktowana strachem o własne bezpieczeństwo);
- niska karalność (większość umorzeń lub wyroków z zawieszeniem wykonania kary), a więc konieczność powrotu do funkcjonowania ze sprawcą.

Z przedstawionych danych wynika również, iż przewidziane w Kodeksie karnym, w szczególności w odniesieniu do sprawców przemocy w rodzinie, **środki zapobiegawcze** (nakaz opuszczenia miejsca zamieszkania, zakaz zbliżania się do ofiary) są stosowane przez prokuraturę i sąd – **sporadycznie**.

Zapisy wprowadzone do Kodeksu karnego przez ustawę o przeciwdziałaniu przemocy, w przypadku tarnowskiego wymiaru sprawiedliwości – nie znajdują w zasadzie zastosowania.

Z powyższego wynika, iż najbardziej skutecznym i dostępnym sposobem zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy jest ich izolacja od sprawcy poprzez umieszczenie w całodobowym ośrodku wsparcia. Takie rozwiązanie, już od momentu ujawnienia, przeciwstawienia się przemocy domowej przenosi cały ciężar postępowania na ofiary: konieczność opuszczenia mieszkania (z ryzykiem zadłużenia go przez sprawcę, zniszczenia wspólnego mienia, wyprzedaży wspólnego majątku np. na alkohol), przeniesienia dzieci do innych szkół, przedszkoli, ciągły lęk o swoje i dzieci bezpieczeństwo (w drodze do pracy, szkoły itp.). To także jest jednym z powodów, dla których ofiary przemocy domowej wstrzymują się od działania (czują się dodatkowo karane, a nie – chronione).

Pobyt w ośrodku nie może trwać dłużej niż 6 miesięcy. Jest to okres niewystarczający na sfinalizowanie wszelkich formalnych spraw wynikających z decyzji ofiary – jeśli taką podejmie - o niepozostawaniu w związku ze sprawcą (sprawa karna, rozwód czy separacja, eksmisja sprawcy ze wspólnie zajmowanego lokalu itp.), a w szczególności dotyczących kwestii mieszkaniowych. Zapewnienie całodobowego schronienia ofiarom przemocy należy także do zadań domów pomocy społecznej, gdy przemoc stosowana jest wobec osób niepełnosprawnych, w podeszłym wieku - wymagających całodobowej opieki, a także całodobowych placówek opiekuńczo - wychowawczych, gdy niezbędne jest udzielenie schronienia dzieciom uwikłanym w przemoc w rodzinie.

W sprawie zapewnienia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy należy podkreślić ważną rolę służb i instytucji monitorujących sytuację rodzin bezpośrednio w środowisku, w tym m. in. Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej czy Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej. Zadania w tym zakresie szczegółowo ujęte są w Programie Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa.

Zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy w rodzinie jest pierwszoplanowym, najważniejszym zadaniem. Bez planowych i ciągłych działań w tym zakresie nie można mówić o w pełni skutecznym udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej.

Tarnowski sąd nie korzysta z możliwości zobowiązywania sprawców do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych. Taką szansę mają osoby pozbawione wolności, głównie poprzez realizowane przez TOIKiWOP zajęcia programowe w zakładach karnych oraz – w nielicznych przypadkach – osoby motywowane do udziału w programie przez kuratorów sądowych, pracowników socjalnych, policjantów, terapeutów uzależnień. Skuteczność tego motywowania jest jednak niewielka z uwagi na brak u sprawców przemocy poczucia zagrożenia konsekwencjami. Dla nich jednak najbardziej zagrażająca i mogąca wzmacniać motywację do podjęcia zmian zachowań jest konsekwencja nieuchronności wykonania kary (głównie pozbawienia wolności). Stworzenie alternatywy - praca nad zmianą zachowań albo bezwzględne odbycie kary za przestępstwa związane z przemocą - nie jest praktyką stosowaną przez tarnowskie instytucje wymiaru sprawiedliwości.

Tylko nieliczni sprawcy przemocy domowej trafiają do zakładów karnych, większość z nich pozostaje w środowisku rodzinnym bez profesjonalnej pomocy, a tym samym możliwości zmiany swojego zachowania. W środowisku pozostają do czasu, aż ich postępowanie dowodowe wypełni znamiona przestępstwa na tyle, by orzec wobec nich karę pozbawienia wolności. Skutkuje to nie tylko poczuciem bezkarności sprawcy, ale – przede wszystkim - odbiera poczucie bezpieczeństwa i sprawstwa ofiarom przemocy domowej oraz obniża skuteczność innych działań.

Niepokojąca jest **liczba osób należących do tzw. grup ryzyka**. Istnieje duże prawdopodobieństwo występowania agresywnych zachowań i przemocy wobec członków rodziny przez te osoby. Liczba tych osób i rodzin dotkniętych przemocą - z różnych powodów, m.in. wymienionych wyżej - nie jest ujawniana.

Taka sytuacja niesie zagrożenie traumatycznych skutków wieloletniego pozostawiania ofiar w destrukcyjnych związkach oraz ich dzieci – w głęboko dysfunkcyjnych rodzinach.

W tych przypadkach działania naprawcze mogą okazać się mało skuteczne w porównaniu do poniesionych kosztów.

Powyższa analiza, pomimo braku jednoznacznej oceny skali zjawiska, pokazuje znaczące, powtarzające się luki w wielu obszarach przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz skutecznego pomagania ofiarom i sprawcom.

Rekomendacje w tym względzie dotyczą:

- stałych działań edukacyjno – informacyjnych dla wszystkich mieszkańców Miasta w celu uświadomienia wagi problemu oraz indywidualnych i społecznych skutków przemocy w rodzinie;
- systematycznego przekazywania i aktualizowania informacji na temat obowiązujących procedur oraz miejsc, gdzie szukać pomocy, wsparcia i schronienia;
- podnoszenia świadomości i odpowiedzialności osób zatrudnionych w instytucjach zobowiązanych do informowania policji lub prokuratury o sytuacjach przemocy w rodzinie;
- podnoszenie świadomości i poczucia odpowiedzialności osób zatrudnionych w instytucjach zobowiązanych do podejmowania działań i współpracy w ramach procedury „Niebieska Karta” (praktyka wskazuje na szczególne potrzeby w tym względzie w zakresie pracowników **edukacji i ochrony zdrowia** - wcześniej nie zaangażowanych w procedurę „Niebieskiej Karty” w takim stopniu jak obecnie)
- systematycznych, specjalistycznych szkoleń dla kadry pomocowej;
- **stosowania przez prokuraturę i sąd środków probacyjnych**, w tym głównie nakazu opuszczenia miejsca zamieszkania, zakazu zbliżania się do ofiary, zobowiązania do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym dla sprawców, wnioskowanie o zobowiązanie do leczenia odwykowego, **zamiast** nieprecyzyjnego i nie dającego się wyegzekwować **powstrzymywania od nadużywania alkoholu** (czy innych środków psychoaktywnych);
- zwiększenia skuteczności stosowania procedur dot. motywowania do leczenia i zobowiązania do leczenia odwykowego, wg schematu: praca MKRPA - ilość wniosków przekazywanych do sądu - monitoring leczenia osób, które dobrowolnie zobowiązały się do terapii - realizacja postanowień sądu o zobowiązaniu do leczenia odwykowego;
- **zwiększenia poziomu realizacji wyroków eksmisyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie (art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)**,
- uruchomienia na terenie Miasta mieszkań chronionych dla ofiar przemocy domowej mających trudności z powrotem do środowiska (ze względów bytowych, zdrowotnych, socjalnych), przygotowujących osoby tam przebywające, do prowadzenia samodzielnego życia lub dających schronienie i możliwość readaptacji po pobycie w placówce zapewniającej bezpieczeństwo i całodobową pomoc specjalistyczną.

Zagrożenia wynikające z zaniedbania w/w działań dotyczą możliwości wystąpienia wielu negatywnych zjawisk. Nadal istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że skutkować będą:

- niechęcią ofiar i świadków do podejmowania czynności procesowych i przeciwstawienia się przemocy w rodzinie (z uwagi na narażanie się na dodatkowe urazy, wtórną traumę);

- powielaniem patologicznych wzorców zachowań, wchodzeniem w destrukcyjne zależności (sprawca – ofiara), nieumiejętnością rozpoznawania i reagowania na sytuacje przemocowe w środowisku;
- wtórną wiktyimizacją, dalszymi urazami ofiar i świadków związanymi z niewystarczającą wiedzą i umiejętnościami służb pomagających;
- niską efektywnością podejmowanych działań – przy wysokich kosztach pomocy, nadmiernym nakładzie środków;
- obniżaniem skuteczności niesionej pomocy w sytuacji braku orzekania i/lub egzekwowania nakazu podjęcia leczenia odwykowego oraz długo trwającej procedury;
- **niskim poczuciem kompetencji** pracowników instytucji zobowiązanych do podejmowania działań wobec przemocy w rodzinie **w obszarze przeciwdziałania** temu zjawisku, a więc niechęcią do skutecznej pomocy, lub brakiem możliwości profesjonalnego reagowania;
- poczuciem bezkarności sprawcy i akceptacji społecznej jego zachowań oraz pogłębieniem wyuczonej bezradności ofiary, a także demoralizacją społeczności lokalnej w przypadku braku orzekania środków probacyjnych, a w końcowym etapie postępowania - braku orzekania kary wobec sprawcy przemocy w rodzinie.

IV. ZASOBY ŚRODOWISKOWE: INSTYTUCJONALNE, PRAWNE, KADROWE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY I PRACY ZE SPRAWCAMI PRZEMOCY

Zasoby prawne i instytucjonalne:

- **Sąd Okręgowy w Tarnowie** - ul. Dąbrowskiego 27, tel: (14) 688-74-00, fax.: (14) 688-74-17 <http://www.tarnow.so.gov.pl/>,
- **Sąd Rejonowy w Tarnowie Wydział II Karny** - ul. Dąbrowskiego 27, tel/fax (14) 688-74-40,
- **Sąd Rejonowy w Tarnowie Wydział III Rodzinny i Nieletnich** – ul. Dąbrowskiego 27 tel: (14) 688-74-42, fax: (14) 688-74-50,
- **I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej** – Tarnów, ul. Dąbrowskiego 27 tel: (14) 688-76-41, fax: (14) 688- 76-72,
- **II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej** – Tarnów, ul. Dąbrowskiego 27 tel: (14) 688-76-40, fax: (14) 688-76-72,
- **Prokuratura Okręgowa w Tarnowie** - ul. Dąbrowskiego 27 tel: (14) 622-27-31, fax: (14) 622-31-79,
- **Prokuratura Rejonowa w Tarnowie** – ul. Dąbrowskiego 27 tel: (14) 622-27-31, fax: (14) 628-32-19,
- **Komenda Miejska Policji w Tarnowie** - ul. Traugutta 4 tel: (14) 628-12-01,fax: (14) 628-13-30,
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie** – Al. M. B. Fatimskiej 9 tel: (14) 688 - 20 -20,
- **Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy** - ul. Szarych Szeregów 1 – tel: (14) 655-36-36, fax: (14) 655-66-59,
- **Placówki opiekuńczo - wychowawcze:**

- **Dom Dziecka nr 1 w Tarnowie** - ul. Brodzińskiego 14, tel: (14) 621-96-23,
- **Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Przyjazny Dom” w Tarnowie** - ul. Chyszowska 3, tel: (14) 630-04- 44,
- **Pogotowie Opiekuńcze w Tarnowie** - ul. Chemiczna 10 A, tel: (14) 656-89-34,
- **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Tarnów**, ul. Goldhammera 3, tel: (14) tel. 14 688-28-29,
- **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – ul. Nadbrzeżna Dolna 7, 33- 100 Tarnów**, (14)655-99-95,655-99-96 <http://www.ppptarnow.is.net.pl/>,
- **Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w Tarnowie – ul. Szujskiego 25 - (14) 6 22-27 -96, (14) 6 21-68-29** <http://www.sppt.tarnow.pl/> ,
- **Szkoły podstawowe, szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne,**
- **Podmioty lecznicze (publiczne i niepubliczne),**
- **Ośrodek Leczenia Uzależnień i Współzależnienia Szpitala Wojewódzkiego im. Św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie** - ul. Lwowska 178 a, Sekretariat tel. (14) 631-52-84, Dyżurka pielęgniarek (14) 631-52-97, Rejestracja (14) 631-52-91, (14) 631-52-87 http://www.lukasz.med.pl/index.php/strona_tekstowa/wyswietl/11,
- **Organizacje pozarządowe:**
 - **Specjalistyczna Poradnia „Arka”** - pl. Katedralny 6, tel. (14) 621-01-91,
 - **Tarnowskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom Społecznym – Rynek 4/3, 33- 100 Tarnów**, tel: (14) 6 22-40- 43 <http://ttzps.blog.onet.pl/>,
 - **Świetlice środowiskowe.**

Według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), poszczególne instytucje realizują następujące zadania:

- pracownik socjalny:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

- funkcjonariusz policji:

- 1) udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy;
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- 5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,

- przedstawiciel ochrony zdrowia:

1) każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie,

- przedstawiciel oświaty:

1) udziela kompleksowych informacji o:

- a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- b) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

4) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci;

5) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

- członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej:

1) udzielają pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

2) podejmują działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;

3) zapraszają osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej;

4) opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych;

5) rozstrzygają o braku zasadności podejmowania działań.

V. WSPÓŁPRACA SŁUŻB I INSTYTUCJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W MIEŚCIE TARNOWIE

Analizując coroczne raporty z realizacji zadań Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa, nie sposób nie dostrzec rosnącej współpracy międzyinstytucjonalnej w ramach podejmowanych działań na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy domowej na terenie Tarnowa. Równocześnie, biorąc pod uwagę wprowadzony

ustawą i aktami niższego rzędu obowiązek pracy w zespole interdyscyplinarnym oraz grupach roboczych, należy oczekiwać i spodziewać się jeszcze ściślejszej współpracy w przedmiotowym zakresie.

VI. ZADANIA USTAWOWE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Jednolite działania na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie w Polsce określiła ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.). Ustawa ta została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”. W ten sposób zrobiony został pierwszy krok ku podniesieniu świadomości społecznej w zakresie zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. Nadano działaniom z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ramy prawne, podnoszące tym samym rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – zadania gminy i powiatu:

1) wyciąg z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) dotyczący tych zadań:

„Art. 6. 1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3. Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

4. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Art. 9. 1. Organy administracji rządowej i samorządowej współdziałają z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

2. Organy administracji rządowej lub samorządowej mogą zlecać realizację zadań określonych w ustawie w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.).

Art. 12. 1. Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora.

2. Osoby będące świadkami przemocy w rodzinie powinny zawiadomić o tym Policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.”,

2) wyciąg z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.) dotyczący powyższych zadań:

„**Art. 1.** 1. Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

2. Organy, o których mowa w ust. 1, popierają także tworzenie i rozwój organizacji społecznych, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji, oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom, jak również zapewniają warunki sprzyjające działaniom tych organizacji.

3. Organy, o których mowa w ust. 1, współdziałają równie_ z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Art. 2. 1. Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

7) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,

Art. 4. 1. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują:

2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie...”

3) wyciąg z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) dotyczący powyższych zadań:

„**Art. 7.** Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

7) przemocy w rodzinie;

Art. 17. 1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;

10) praca socjalna;

13) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;

2. Do zadań własnych gminy należy:

3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;

4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych....”.

VII. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Tarnowa zakłada realizację kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy jak i na edukowanie osób stosujących przemoc oraz korygowanie ich agresywnych postaw i zachowań, a także na edukację społeczności lokalnej w zakresie charakterystyki zjawiska przemocy w rodzinie oraz miejsc i form możliwej pomocy dla osób dotkniętych tym zjawiskiem lub będących jego świadkami. Program ten i jego realizację cechować musi:

Systemowość - program dąży do rozwoju spójnego i wielopoziomowego systemu przeciwdziałania przemocy opartego o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy. Elementami takiego systemu na poziomie lokalnym są pracownicy wszystkich instytucji z danego terenu zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej, włączeni w proces niesienia pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc. Pomiedzy specjalistami i instytucjami istnieje współdziałanie i kooperacja – we współpracy wypracowywana jest i realizowana strategia pomocy rodzinie dotkniętej przemocą. System pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową opiera się o diagnozę problemu przemocy domowej uwzględniającą, skalę zjawiska, ofertę placówek i instytucji w zakresie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, postawy, kompetencje i doświadczenia w zakresie pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową, możliwości i bariery podejmowania działań pomocowych.

Interdyscyplinarność - działania na rzecz rodziny są planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych placówek, organizacji i instytucji. Kluczowe znaczenie ma praca zespołowa, koordynacja działań i współpraca. Dla podjęcia skutecznych działań pomocowych niezbędne jest kompleksowe podejście do sytuacji, w jakiej znajduje się rodzina dotknięta przemocą, poprzez tworzenie sieci współpracy opartej o działanie Zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych. Interdyscyplinarny sposób pracy zapobiega powielaniu działań przez poszczególne służby, oszczędza czas i pieniądze, a przede wszystkim daje szansę na ograniczenie negatywnych skutków przemocy w przyszłości. Praca w Zespole (grupach roboczych) daje możliwość uzyskania szerszej informacji o sytuacji ofiary, dyskusji nad problemem klienta, utworzenia odpowiedniego planu pomocy i przede wszystkim pozwala podzielić zadania dla poszczególnych instytucji.

Kompleksowość – przemoc domowa jest ujęta w Programie jako zjawisko złożone, wieloaspektowe, rozpatrywane w kilku perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej, społecznej. Uwzględnienie różnych aspektów przemocy domowej pozwala na lepsze zrozumienie problemu, dostrzeżenie konsekwencji i innych problemów powiązanych

z przemocą. Umożliwia także dokonanie pełniejszej diagnozy i wskazuje możliwości oddziaływania, celem zwalczania i zapobiegania przemocy.

Efektywność - Program zakłada realizację celów i kierunków działań, rozpoznanie zjawiska i jego lokalnych uwarunkowań, w drodze budowania i udoskonalania współpracy pomiędzy instytucjami i specjalistami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Pozwala to na wypracowywanie skuteczniejszych i bardziej efektywnych rozwiązań.

VIII. CELE PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE DLA MIASTA TARNOWA

Cel główny:

Degresja zjawiska przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie jej destrukcyjnych następstw wśród mieszkańców miasta Tarnowa.

Cele szczegółowe:

1. Wzrost świadomości i wrażliwości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej.
2. Redukcja szkód i destrukcyjnych następstw psychospołecznych przemocy domowej wśród mieszkańców Miasta.
3. Ochrona i interdyscyplinarna pomoc ofiarom i świadkom przemocy domowej.
4. Podniesienie skuteczności działań i efektywności współpracy służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.
5. Zmiana zachowań osób stosujących przemoc poprzez działania edukacyjne, korekcyjne i probacyjne.

IX. ZADANIA I ICH REALIZACJA

Cel główny: Degresja zjawiska przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie jej destrukcyjnych następstw wśród mieszkańców miasta Tarnowa

Cele szczegółowe	Zadania	Realizacja	Realizatorzy i partnerzy
1. Wzrost świadomości i wrażliwości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej	<p>1) Psychoedukacja w zakresie zjawiska przemocy domowej i jej negatywnych skutków</p> <p>2) Organizacja akcji edukacyjno-profilaktycznych, kampanii kierowanych do mieszkańców miasta dotyczących sprawstwa przemocy domowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uwrażliwianie społeczności lokalnej na zjawisko przemocy w rodzinie i upowszechnianie informacji na temat: <ul style="list-style-type: none"> - ☐ możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - ☐ ochrony przed przemocą domową, • współpraca służb, instytucji i organizacji pozarządowych w realizacji akcji edukacyjnych i kampanii mających na celu zmianę świadomości społecznej w obszarze przemocy w rodzinie, 	<p>Wszystkie służby, instytucje i organizacje pozarządowe zobligowane i działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy</p>

<p>2. Redukcja szkód i destrukcyjnych następstw psychospołecznych przemocy domowej wśród mieszkańców miasta</p> <p>3. Ochrona i interdyscyplinarna pomoc ofiarom i świadkom przemocy domowej.</p>	<p>Zadania realizowane w ramach Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa</p>		
<p>4. Podniesienie skuteczności działań i efektywności współpracy służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.</p>	<p>Podnoszenie kwalifikacji kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca służb, instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • aktualizacja i racjonalizacja obowiązujących procedur działania, • organizacja szkoleń specjalistów z zakresu: <ul style="list-style-type: none"> - kompetencji merytorycznych: diagnozy, interwencji, pomocy - współdziałania w systemie, <ul style="list-style-type: none"> • superwizje, konsultacje specjalistów, wymiana dobrych praktyk 	<p>Specjaliści wszystkich służb i podmiotów realizujących zadania Programu</p>
<p>5. Zmiana zachowań osób stosujących przemoc poprzez działania edukacyjne, korekcyjne i probacyjne.</p>	<p>1) Współpraca instytucji i służb w motywowaniu osób stosujących przemoc w rodzinie do poddania się oddziaływaniom edukacyjno – korekcyjnym,</p> <p>2) Prowadzenie programów korekcyjno-</p>	<p>Zadania „<i>Systemowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie</i>”</p>	<p>- prokuratura - sąd - pracownicy socjalni, policjanci, kuratorzy sądowi, specjaliści pracujący z rodzinami</p> <p>Realizatorzy określani w „Systemowym</p>

	<p>edukacyjnych w środowisku zamkniętym (zakłady karne) i otwartym (ośrodek leczenia uzależnień, punkty konsultacyjne, poradnie) ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców miasta</p>		<p><i>programie korekcyjno-edukacyjnym”</i></p>
--	---	--	---

X. PRZEWIDYWANE EFEKTY

1. Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej miasta Tarnowa o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
2. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie zaangażowania się społeczności lokalnej w sprawy związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie liczby oraz poszerzenie kwalifikacji osób profesjonalnie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz pomagających ofiarom przemocy i pracujących z osobami stosującymi zachowania przemocowe.
5. Zbudowanie na terenie miasta Tarnowa spójnego, pełnozakresowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Redukowanie i minimalizowanie skutków zjawiska przemocy domowej.

XI. MONITORING REALIZACJI ZADAŃ

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz bieżącej analizy realizacji poszczególnych projektów ze szczególnym uwzględnieniem osiągniętych efektów.

W celu prowadzenia kompleksowego monitoringu Programu, Prezydent Miasta Tarnowa powoła Zespół ds. Monitorowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa.

Zespół ten przedstawia Radzie Miejskiej w Tarnowie - do dnia 30 kwietnia danego roku - raport z monitoringu realizacji zadań Programu za rok poprzedni.

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz koordynator Programu Korekcyjno-Edukacyjnego przekazują powyższemu Zespołowi sprawozdania z realizacji zadań – odpowiednio: Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa i Systemowego Programu Korekcyjno-Edukacyjnego, zawierające dane wraz z analizą ilościową i jakościową oraz sugestiami dotyczącymi potrzeb i ewentualnych zmian - do dnia 31 marca danego roku, za rok poprzedni.

XII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Tarnowa są:

1. środki własne Gminy Miasta Tarnowa :

- a) będące w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie na realizację zadań, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b) będące w budżetach jednostek organizacyjnych Gminy Miasta Tarnowa - podmiotów – realizatorów niniejszego Programu,
- c) pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – w zakresie pracy z osobami dotkniętymi przemocą lub stosującymi przemoc będącymi jednocześnie beneficjentami działań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- d) przekazane podmiotom w drodze zlecenia zadań Gminy Miasta Tarnowa organizacjom pozarządowym,

2. środki dotacji z budżetu państwa - na realizację zadań:

- a) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- b) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W toku realizacji Programu zakłada się możliwość pozyskiwania środków finansowych na jego kontynuowanie ze źródeł zewnętrznych, w tym z opracowanych projektów w ramach programów resortowych i Unii Europejskiej.

XIII. UWAGI KOŃCOWE

Niniejszy Program jest programem ramowym, wytyczającym kierunki działania i może podlegać uzupełnieniom i modyfikacjom wynikającym z bieżących doświadczeń, wyników prowadzonych działań monitorujących, jak i zmian organizacyjnych i prawnych.